

**Johtoryhmän kokous 3/2019
Ledningsgruppmöte 3/2019**

Muistio

Aika: perjantai 14.6.2019 klo 13.08-15.30

Paikka: Kokkola, Keski-Pohjanmaan keskussairaala, kokoustila Libeck (uusi MY- siipi). Osoite: Mariankatu 16-20, 67200 Kokkola

Osallistujat:

Jäsen:

Erkki Penttinen, Vaasan kaupunki, puheenjohtaja
Tiia Krooks, Kaskisten kaupunki (etäyhteys)
Varpu Rajaniemi, Pohjanmaan liitto (klo 13.16-)
Jussi Salminen, Soite, vpj.
Tarja Oikarinen-Nybacka, Soite
Aila-Leena Matthies, Klan yliop. Chydenius

Harri Lintala, Seinäjoen kaupunki
Maria-Liisa Nurmi, Kuusiokuntien sosiaali- ja
terveyskuntayhtymä (etäyhteys)
Taina Junttila, Seinäjoen Ammattikorkeakoulu

Varajäsen:

Jukka Kentala, Vaasan kaupunki
Carola Linden, Pietarsaaren kaupunki
Riku Niemistö, Vaasan kaupunki
Tanja Witick, Soite
Marja Paananen, Soite
Pirjo Forss Pennanen, Centria
Ammattikorkeakoulu
Riitta Suojanen, Seinäjoen kaupunki
Antti Perkkalainen, Kuntayhtymä Kaksineuvoinen
Päivi Rinne, Seinäjoen Ammattikorkeakoulu

Anne Saarijärvi, SONet BOTNIA, esittelijä ja sihteeri

Kutsutut asiantuntijat:

Tuula Jäntti, Vaasan seudun yhdistykset ry
Sirpa Nevasaari, SILTA yhteisöklubi, Kosti ry
Matti Rekiaro, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Perusterveydenhuollon ja terveyden edistämisen yksikkö Aksila
Riitta Vatanen, Seinäjoen järjestöala
Pia Wik, Vaasan sairaanhoitopiiri, perusterveydenhuollon yksikkö
sekä 14.6.2019 kokouksessa Iiris Jurvansuu, kehittämissuunnittelija

Käsiteltävät asiat:

- 1§ Kokouksen avaus
- 2§ Ajankohtaista SONet BOTNIA:n taloudesta
- 3§ SONet BOTNIA:n henkilöstöasiat
- 4§ SONet BOTNIA:n muut ajankohtaisasiat
- 5§ TKI- ajankohtaiskatsaukset maakunnista
- 6§ SONet BOTNIA:n toimintasuunnitelma 2019-2020 (luonnos)
- 7§ Tiedotettavat asiat
- 8§ Muut asiat
- 9§ Syksyn kokousaikataulujen sopiminen
- 10§ Kokouksen päättäminen

1§ Kokouksen avaus

Päätösehdotus:

Todetaan läsnäolijat.

Todetaan edellisen kokouksen muistio hyväksytyksi ja merkitään se tiedoksi.

Hyväksytään asialista.

Päätös: Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.08 ja kokous todettiin päätösvaltaiseksi. Todettiin läsnäolijat, hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio ja esityslista. Esityslistan kohtaan henkilöstöasiat lisättiin vs. kehittämissuunnittelija Noora Aarnion työsuhteen päättymisen ja tarvittavat rekrytointiasiat.

2§ Ajankohtaista SONet BOTNIAn taloudesta

SONet BOTNIAn valtionavustusselvitys on toimitettu STM:lle liitteenään edellisessä kokouksessa hyväksytty toimintakertomuksen 2018 kokonaisuus. Valtionosuuden alaisen toiminnan toteuma 31.5.2019 annetaan johtoryhmälle tiedoksi. Vuonna 2019 Vaasalle ja Soitelle on johtoryhmän päätöksen mukaisesti sovittu korvattavaksi edellisen vuoden tapaan myönnettyä valtionavustusta (60 000€/organisaatio) sekä Vaasalle erikseen Pohjoismaisesta 20 000 €. Organisaatiot ovatkin laskuttaneet sovituksi summia huhtikuulla. Seuraavien erien laskutus elokuussa ja marraskuussa sekä Pohjoismaisen osalta sovittu 20 000€ lokakuulle.

Kuntarahaa on vuodelta 2018 taseeseen siirretyn rahan lisäksi kerätty yhteensä 137 389€. Tästä on katettu ja katetaan mm. PRO SOS -ja Kansa-Koulu II -hankkeiden kuntarahoituksen omarahoitusosuuksia ja kustannetaan muutakin yhdessä toteutettua työpaja- ja seminaaritoimintaa. Koska taloustilanne näyttää paremmalta ja erilaiselle toimistoavulle on tarvetta, olisi mahdollista palkata toimistosihteeri loppuvuoden 2019 ajalle osaamiskeskuksen yhteisten asioiden hoitamisen sujuvoittamiseksi. Lisäksi on mahdollista tarvittaessa 2020 alusta resursoida sosiaalihuollon tiedonhallinnan kehittämiseen (Kansa koulu-kehittämistyön toimeenpanon tukeminen) sekä myös tietotuotannon ja sosiaalihuollon digitalisaation kehittämisen sisältöihin Pohjalaismaakunnissa. Lopullinen linjaus on kuitenkin hyvä tehdä vasta siinä vaiheessa, kun tiedetään, onko myös kansallista rahaa näihin sisältöihin tulossa ja tuleeko mahdollisia muita hankevalmisteluja. Keskusteluissa on noussut esiin myös tarve henkilöstön yhteiselle täydennyskoulutukselle mm. vaikuttavuuden arvioinnin osalta. Sisältöjä ja tarpeita selvitetään myöhemmin henkilöstön tavoitteellisen koulutussuunnitelman tarkentamiseksi, sillä tiimin osaamisen kehittämiseksi ja toimintamme brändäykselle on tarvetta.

Olemme loppuvuoden 2019 aikana varautuneet myös mahdollisten uusien hankkeiden suunnitteluun ja niihin osallistumiseen mm. omarahoitusosuuksilla, mutta vielä tässä vaiheessa ei ole selvillä esimerkiksi osaamiskeskusverkoston mahdollisten yhteishankkeiden valmisteluja. Suunnitelmia tarkennetaan syksyllä, kun tiedetään tarkemmin mm. hallitusohjelmassa jo mainitun sosiaalihuollon kehittämisohjelman sisällöistä ja merkityksestä alueellemme. Vaikka tällä hetkellä osaamiskeskusrahoituksen lisäykselle on näytetty vihreää valoa, on perusrahoituksen tilanne yhä auki ja varautuminen valtionosuuden leikkauksiin tai muihin muutoksiin edelleen aiheellista. Rahoituspohjan selkiytyttyä kuntarahoituksen tarve ja taso jatkossa harkitaan uudelleen.

Päätösehdotus: Johtoryhmä käy keskustelua ja merkitään tiedoksi.

Päätös: Johtoryhmä suhtautuu myönteisesti vs. kehitysjohtajan esitykseen toimistosihteerin palkkaamisesta loppuvuoden ajaksi yhteisiä avustavia tehtäviä hoitamaan. Tehtävään on alustavasti kaavailtu tällä hetkellä PRO SOS -hankkeessa hankesihteerinä työskentelevää Tuula Hautasta, joka voisi jatkaa osa-aikaisena tutussa organisaatiossa ja aloittaa tehtävässä elokuulla ja on suhtautunut alustavaan tiedusteluun myönteisesti. Keskusteltiin asiasta ja johtoryhmän suostumuksella sovittiin, että toimistosihteerin rekrytointi toteutetaan suunnitelman mukaisesti. Myös tiimin täydennyskoulutus (vaikuttavuuden arviointi) voidaan suunnitella ja toteuttaa mahdollisesti jo syksyn aikana. Muut ehdotukset jäävät johtoryhmän näkemyksen mukaisesti vielä odottamaan myös kansallisia ratkaisuja. Todettiin, että hallitusohjelmaan on kirjattu useita sosiaalihuollon kehittämiseen ja tutkimukseen sekä myös näiden rahoittamiseen liittyviä sisältöjä ja mm. tiedonhallinnan kehittäminen tulee painottumaan. Lisäksi kehittämishankkeissa tehdyn työn juurruttamisen ja toimeenpanon tukemiseen on tarvetta.

3§ SONet BOTNIAn henkilöstöasiat

Arto Rautajoki on irtisanoutunut 29.5.2019 SONet BOTNIAn kehitysjohtajan tehtävästä. Johtoryhmä keskustelee, linjaa ja päättää kehitysjohtajan rekrytoinnista.

Vs. kehittämissuunnittelijan Noora Aarnion työsopimus on päättymässä 30.6.2019, mutta hän voi tarvittaessa jatkaa työskentelyään SONet BOTNIAssa 31.8.2019 saakka, ennen siirtymistään toisiin tehtäviin. Johtoryhmä keskustelee myös vs. kehittämissuunnittelijan rekrytoinnista.

Päätösehdotus: Johtoryhmän linjaus ja päätös merkitään tiedoksi.

Päätös: Erkki Penttinen ja Taina Junttila valmistelevat kehitysjohtajan rekrytointia varten yhdessä hakuilmoitusta ja johtoryhmän kanssa käydään asiasta tarvittava sähköpostikierros. Koska kyseessä on sosiaalialan osaamiskeskus, johtoryhmä painotti keskustelussaan erityisesti tarvittavaa sosiaalialan korkeakoulututkintoa ja alan kokemusta. Hakuilmoitus julkaistaan syyskuulla ja kehitysjohtajan valinta marraskuun aikana, jolloin aloitaisi 1.1.2020. Päätettiin samalla, että vs. kehitysjohtaja Anne Saarijärven sijaisuutta jatketaan 31.12.2019 saakka. Hänelle valitaan sijainen Noora Aarnion tilalle ajalle 1.9.2019 - 31.12.2019. Lyhyttä sijaisuutta koskevan valintaprosessin jouduttamiseksi rekrytointi pyritään toteuttamaan ensisijaisesti omia verkostoja hyödyntäen suoraan, tarvittaessa vs. kehittämissuunnittelijan paikka laitetaan julkiseen hakuun.

4§ SONet BOTNIAn muut ajankohtaisasiat

- Tiimin toimesta on osallistuttu PRO SOS -päästötyöpajan toteutukseen (9.5.2019 Härmä), käynnistetty yhteinen vaikuttavuus työpajakokonaisuus (Kokkola 10.6.2019 etäseurantamahdollisuudella muihin maakuntiin). Myös Kansa-koulu II -hankkeen tilaisuus Kantaan siirtymisen tukemisesta (Seinäjäki 14.5.2019) toteutettiin Pohjalaismaakuntiin webinaarina. Maakunnallisesti on puolestaan toteutettu erilaisia verkostotapaamisia sekä muita kehittämistyön toimeenpanoa edistäviä tilaisuuksia mm. LAPEn ja ikäihmisten substansseissa, joskin osa ns. kehittämisen kierrätyspäivätoteutuksista on siirtynyt tuonemmaksi. Pohjanmaalla järjestettiin vielä myös muissa maakunnissa jo aiemmin toteutettu gerontologisen sosiaalityön työpaja (Vaasa 28.5.2019). Nettisivut ovat teknisesti valmiit ja tiedottamisen foorumina jo käytössä, joskin yhtenäisen sisällön tuottamiseen ennätämme paremmin lomien jälkeen. Pohjanmaalta tehdään 13.6.2019 tutustumismatka Uumajaan.
- Pohjoismainen erityistehtävä: kehittämissuunnittelija Marjo Hannu-Jama on ollut sosiaalialan osaamiskeskusjohtajien kokouksessa 15.5.19 ja jatkaa Tanskaan 14.-16.10.2019 suuntautuvan kansalliselle verkostolle (osaamiskeskusjohto, STM:n edustajat, osaamiskeskusneuvottelukunta, muut sidosryhmien avaintoimijat) kohdennetun TKI- sisältöjen benchmarkkaus -opintomatkan suunnittelua yhdessä osaamiskeskusjohtajien verkoston kanssa. Myös johtoryhmän edustus opintomatalle on mahdollista. Ensimmäisen uutiskirje Tanskan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisesta on ilmestynyt <http://www.sonetbotnia.fi/ajankohtaista/>
- SONet BOTNIAn kehittämispäivä toteutettiin 12.4.2019 Härmässä. Tilaisuuden maakunnittaiset puheenvuorot ja esitykset on jo aiemmin välitetty tiedoksi johtoryhmän jäsenille ja muille tilaisuuteen osallistuneille. Päivän aikana suunnitelman mukaisesti johtoryhmän, alueellisten ohjausryhmien ja tiimin yhteistyönä työstettiin aineksia toimintasuunnitelman sisältöjen konkretisoimiseksi paitsi maakunnallisen myös yhteisen työskentelyn näkökulmista. Tilaisuuteen osallistui n. 30 henkilöä; osallistujia oli eniten Pohjanmaalta, Keski-Pohjanmaalta ja Etelä-Pohjanmaalta ei täysin samassa määrin. Sisältöjä on kuitenkin hyödynnetty SONet BOTNIAn yhteisen toimintasuunnitelman ja maakunnallisten toimintasuunnitelmien jatkokyöstämisessä alueellisissa ohjausryhmissä. Jatkona kehittämispäivän yhteiselle työskentelylle SONet BOTNIAn tiimi käynnisti lisäksi oman keskustelun ja SWOT -työskentelyn 29.5.2019 maakunnallisen,

ylimaakunnallisen ja yhteistoiminta-alueittaisen toimintansa sisällöistä pohjaksi myöhemmin syksyn aikana toteutettavalle skenaariotyöskentelylle, jota johtoryhmä 29.3.19 kokouksessaan ehdotti. Aikataulullisista syistä tähän kokoukseen tuodaan vasta vain otteita näkemyksistä, mutta kooste välitetään kokonaisuudessaan johtoryhmän tiedoksi myöhemmin kokousmuistion mukana.

- PRO SOS -hanke: hankejohtaja Jutta Paavola on palannut 4.6.2019 työvapaaltaan puolipäiväisesti jatkamaan 31.7.19 päättyvän hankkeen loppuvaiheen tehtävissä.
- Kansa koulu II -hanke: aikanaan tehdyn rahoitussuunnitelman ja kehittämistyön muuttuneen toteutuksen vuoksi (hankkeen kakkosvaiheen valmennusten painotuttua etäkoulutuksiin) on ilmennyt, että rahaa uhkaa jäädä alueellamme käyttämättä. Vs. kehitysjohtaja ja aluekoordinaattori ovat selvittelleet asiaa hankejohtajan, Pikassos OY:n ja SeAMKin kanssa ja pohtineet mahdollisuuksia käyttää loppuvuoden aikana rahaa Pikassoksen työpanoksen lisäämiseen kasvattamalla heidän aluekoordinaattorinsa työtä alueellemme. Aikanaan tehty sopimus tämän mahdollistaa ja sisällöistä Pohjalaismaakuntien alueelta nousseiden tarpeiden ja hankkeen päätoteuttajan kanssa on neuvoteltu ja soviteltu, jotta rahoitusta saataisiin enemmän alueen hyödyksi. Hankejohtajan ja rahoittajan (THL) kanta on vaihdellut lisäresurssin sisältöjen suhteen ja alun perin vain 10-20 % tästä panoksesta oli näkemysten mukaan kohdennettavissa alueen toimintaan. SONet BOTNIAn osuuden sisällöllisessä suunnittelupalaverissa 13.6.2019 kuitenkin saatiin sovittua väljemmästä näkemyksestä ja alueella saadaan toteuttaa mm. paikkokoulutus ja muita alueemme kannalta tärkeitä sisältöjä.
- SONet BOTNIAn Seinäjoella oleva henkilöstö muuttaa 1.10.2019 Kampuksen tiloihin

Päätösehdotus: Käydään keskustelu ja merkitään tiedoksi.

Päätös: Merkitään tiedoksi.

5§ TKI- ajankohtaiskatsaukset maakunnista

Hallitusohjelma on juuri julkaistu, mutta valtakunnallisia ratkaisuja tulevasta kehittämisrakenteesta ei ole tehty ja myös mm. soteuudistuksen uuteen valmisteluun liittyvät suunnitelmat ovat yhä avoinna. Hallitusohjelmassa on kuitenkin useita viittauksia tuleviin TKI-sisältöihin ja myös kehittämisrakenteeseen. Vaikka perustehtävien osalta tiimin työskentely jatkuu normaaliin tapaan, on tässä tilanteessa kansallisten linjausten vielä puuttuessa melko haastavaa hahmottaa tulevaa TKI-yhteistyötä SONet BOTNIAn kolmen maakuntamme ja laajemminkin yhteistyön näkökulmasta. Koska Pohjalaismaakunnat jäivät melko erilaisiin tilanteisiin TKI -valmistelujen osalta, on tärkeää päivittää ja läpikäydä johtoryhmässä jälleen erityisesti TKI-toiminnan ja rakenteen suunnitteluun liittyvät tiiviit ajankohtaiskatsaukset Pohjanmaalta, Etelä-Pohjanmaalta ja Keski-Pohjanmaalta sekä kuulla SONet BOTNIAn johtoryhmän tämänhetkisiä näkemyksiä roolistamme ja paikastamme tässä kentässä. Vs. kehitysjohtaja on sopinut esitysten pitämisestä Erkki Penttisen, Harri Lintalan ja Jussi Salmisen toimesta.

Päätösehdotus:

Käydään keskustelu esitysten pohjalta ja merkitään tiedoksi pohjalaismaakuntien TKI-toimintaa koskevan suunnittelun tilanne sekä pohdinta.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi katsaukset, joista tiivistetysti seuraavassa.

Etelä-Pohjanmaalla: SONet BOTNIA näkyy viimeisimmässä hahmotelmassa maakuntakonsernin sisällä. Kysymyksenä maakunnassa yhä on mm. sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan (erillislaki) ja perusterveydenhuollon kehittämisyksikköjen (terveydenhuoltolaki) toimintojen kokoaminen osana muodostuvaa YT-alueen ja maakuntien toiminnallista kokonaisuutta sekä tieteellisen tutkimuksen

organisointi, korkeakoulutoimijoiden ja verkostojen toiminnan tarkastelu sekä yhteistyö alueen rakenteena ja kansallisen kokonaisuutena. (ks. liitediat).

Keski-Pohjanmaalla: tavoitteena on valmistella K-P:n maakuntakonsernin monialainen TKIO- rakenne (sote ja non-sote yhdessä) sekä TKIO -toimintamalli. Alueella on tehty loppuraportointiin Keski-Pohjanmaan maakuntakonsernin monialainen TKIO-rakenne ja TKIO -toimintamalli. Parhailaan työstetään muun TKIO – toiminnan tilannekuva, sen analysointi ja raportointi toteutetaan syksyllä 2019. Soiten kehittämissuunnitelman toimintaan laaditaan sote-alan tutkimuksen, kehittämisen ja innovaatiotoiminnan (TKI) kartoitus ja sen hyödyntämissuunnitelma osana maakunnan monialaisen TKIO-suunnitelman valmistelua. (ks. liitediat)

Pohjanmaa: Pohjanmaalla on selvitelty mm. AMK -ja yliopistojen resurssit ja mahdollisuudet osallistua TKI-toimintaan. Sote valmistelussa edetään vapaaehtoisen hyvinvointimallin pohjalta sairaanhoitopiirivetoisesti. Valmistelutyötä jatkavan perusterveydenhuollon yksikön toimintaa on resursoitu ja alueelle on perustettu kehittäjäryhmät, joiden jäsenet edustavat sairaanhoitopiirin alueen kuntia. Kehittämistyö on uuden alussa, mutta hyödynnetään tähän saakka tehtyä valmistelutyötä. TKI toiminnan osalta ei ole erillistä kehittämissuunnitelmaa.

6§ SONet BOTNIAn toimintasuunnitelma 2019-2020 (luonnos)

Vs. kehitysjohtaja on valmistellut johtoryhmän ehdotusten sekä kehittämispäivässä ja alueellisissa ohjausryhmissä myöhemmin käytyjen keskustelujen pohjalta SONet BOTNIAn yhteistä otsikkotasolla hieman päivitettyä toimintasuunnitelmaa vuosille 2019-2020. Isoja sisällöllisiä muokkauksia ei ole tehty ja SONet BOTNIAn nykyisellä toimintasuunnitelmalla edetään edelleen ajankohtaisissa susbtansseissa. Hiljattain julkistetussa hallitusohjelmassa on useita mainintoja osaamiskeskustoimintaa sivuaviin sisältöihin mm. sosiaalialan tutkimus- ja kehittämissuunnitelma, alan kehittämissuunnitelma, sosiaalityön tutkimusrahoitus, aikuissosiaalityön, sote- keskusten kehittämissuunnitelma moniammatillisena työnä sekä Lapen jatkuminen. *(HUOM Liitteeseen 1. on koottu osaamiskeskustoimintaa sivuavia nostoja Hallitusohjelmasta).* Koska hallitusohjelman linjausten konkreettista vaikutusta sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan sisältöihin ei tässä vaiheessa vielä kuitenkaan täysin tiedetä, vasta toimintasuunnitelman otsikkotasoa pääpiirteissään esitellään nyt johtoryhmälle kommentoitavaksi ja odotellaan vielä myös mahdollisia hallitusohjelman täsmennyksiä sisältöihin. Näin ollen tarkennettu kokonaisuuden toimintasuunnitelma maakunnallisine suunnitelmineen käsitellään myöhemmin syksyn kokouksessa. (Luonnos toimitettu johtoryhmän jäsenille ennen kokousta tutustuttavaksi).

Päätösehdotus:

Vs. kehitysjohtaja esittelee SONet BOTNIAn toimintasuunnitelman 2019 -2020 yhteisen tiivistetyn otsikkotason kokonaisuuden ja käydään tarvittavaa keskustelua.

Päätös: Vs. kehitysjohtaja esitteli toimintasuunnitelman tiivistä luonnosversiota, jonka pohjana ovat toimineet johtoryhmän aiemmat linjaukset, huhtikuussa pidetyn SONet BOTNIAn kehittämispäivän keskustelut, alueellisissa ohjausryhmissä kartoitetut tarpeet sekä sosiaalialan osaamiskeskusten yhteiset kannanotot kehittämistyön sisältöihin ja hallitusohjelman keskeiset sosiaalialan kehittämistoimintaa linjaavat kirjaukset (ks. myös laadittu kooste Liite 1).

Johtoryhmä pitää esiteltyä rakennetta asianmukaisena ja se voi näin ollen hyvin toimia pohjana, jolle myöhemmin syksyn aikana tulevat mahdolliset kansalliset hallitusohjelman mukaiset linjaukset kirjataan vielä tarkennetummin. Maakunnalliset konkreettisemmat suunnitelmat on jo kertaalleen esitelty alueellisissa ohjausryhmissä ja ovat hyvin linjassa kokonaisuuteen, joskin mahdolliset kansalliset linjaukset tarkennetaan myöhemmin myös niihin.

7§ Tiedotettavat asiat

Sosiaalialan osaamiskeskusjohtajien kannanotot

http://www.sonetbotnia.fi/ajankohtaista/Sosiaalialan_osaamiskeskusjohtajien_kannanotot_2019_194.html

1. Sosiaalityön yliopistollisen koulutuksen, tutkimuksellisen kehittämistoiminnan ja osaamiskeskittymien turvaaminen 13.3.2019
2. Sosiaalihuollon tiedonhallinnan ja palvelujen digitalisoinnin osaamisen turvaaminen 3.4.2019
3. Kannanotto hallitusneuvotteluihin 10.5.2019
4. Osaamis- ja tukikeskustoiminta 21.5.2019

STM: SOSIAALIALAN KEHITTÄMISEN TULEVAISUUTTA SUUNTAAVA KEHITTÄMISTYÖN KOKONAISUUS 2019/ILMESTYNEET MIETINNÖT JA SELVITYKSET (lisätty päivitetty linkit ilmestyneisiin selvityksiin):

- *Kananoja & Ruuskanen: Selvityshenkilön ehdotukset lastensuojelun toimintaedellytysten ja laadun parantamiseksi.*
http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161379/Selvityshenkilön_edellytykset_lastensuojelun.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- *Halila, Kaukonen, Malja & Savola (toim.): Lasten, nuorten ja perheiden osaamis- ja tukikeskukset LAPE-muutosohjelmassa tehdyn valmistelutyön loppuraportti.*
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161534>
- *Muuri Anu: Sosiaalihuollon tutkimuksen ja kehittämisen rakenteet uudistuvassa sotessa ("3 suositusta & 12 toimenpidettä")* <https://stm.fi/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-00-4075-8>
- *Karjalainen, Metteri & Strömberg-Jakka: TIEKARTTA 2030. Aikuisten parissa tehtävän sosiaalityön tulevaisuus selvitys* <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161612>
- *Pohjola Anneli: Sosiaalihuollon ammattihenkilölain muutostarpeet*
http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161536/STM_rap_2019_16_Sosiaalihuollon_ammattihenkilö_lain_817_2015_muutostarpeita_koskeva_selvitys.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- *Liukko Eeva ja Nykänen Eeva: Sosiaalityön tulevaisuus. Sosiaalityö julkisena hallintotehtävänä*
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161660>
Tulossa: Vuorijärvi, Raappana & Kinnunen: Sosiaalihuollon tehtävä rakenne maakunnissa

Tulevia tilaisuuksia:

Valtakunnalliset sosiaalialan osaamiskeskuspäivät 21.8.-22.8.2019 (Sosiaalitaito, Kirkkonummi)

SONet BOTNIAn Vaikuttavuus -työpajat:

- Osallisuus ja kohtaaminen vaikuttavuuden edellytyksenä. Seinäjoki 12.9.2019
- Vaikuttavuus sosiaalityön käytännöissä. Vaasa 31.10.2019

-suunnitteluun loppuvuodesta uusi teemallinen työpajakokonaisuus vuodelle 2020 (mahdollisesti rakenteellisesta sosiaalityöstä)

Päätösehdotus: Merkitään tiedoksi.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

8§ Muut asiat

-Keski-Pohjanmaan ajankohtaiskatsaus. Kehittämissuunnittelija Iiris Jurvansuu esittelee.

Päätösehdotus: Merkitään tiedoksi.

Päätös: Kehittämissuunnittelija Iiris Jurvansuun esitys merkittiin tiedoksi. (ks. myös liitiediat)

9§ Syksyn kokousaikataulujen sopiminen

Päätös: Sovittiin, että SONet BOTNIAn johtoryhmä kokoontuu syksyllä seuraavasti:

12.9.2019 klo 9-11 Seinäjoki

31.10.2019 klo 9-11 Vaasa ja 16.12.2019 klo 13-15 (Skype-kokous, tarvittaessa)

10§ Kokouksen päättäminen

Päätös: Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.30

LIITE 1. POIMINTOJA 3.6.2019 HALLITUSOHJELMASTA

TIIVISTELMÄ

Päättyneen maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelutyön tuloksia hyödynnetään mahdollisimman laajasti. Valtion, maakuntien liittojen ja kuntien sekä yksityisten toimijoiden ja järjestöjen välisiä yhteistyökokeiluja edistetään vapaaehtoisuuden pohjalta ja niille selvitetään uusia rahoitusmalleja. (HO, 102)

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään maakuntien tehtäväksi. Itsehallinnollisia maakuntia on 18. Maakuntien toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta säädetään erillisellä lailla. Alueiden päätöksenteosta vastaavat suorilla vaaleilla valitut valtuutetut. Asukkaiden osallisuutta ja käyttäjädemokratiaa vahvistetaan. Mahdollisuus käyttää palveluita yli maakuntarajojen säilytetään. Maakunnat tekevät yhteistyötä keskenään. Maakunnat tuottavat **palvelut pääosin julkisina** palveluina. Yksityinen ja kolmas sektori toimivat täydentävinä palveluiden tuottajina.

Erityistason palveluiden turvaamiseksi muodostetaan **viisi yhteistoiminta- aluetta, jotka pohjautuvat voimassaoleviin erityisvastuualueisiin (erva).**

Sosiaali- ja terveyspalveluiden **vaikuttavuutta** ja tuottavuutta parannetaan, palveluiden kustannusten nousua hillitään ja niiden läpinäkyvyyttä ja avoimuutta lisätään.

Voimavarat terveydenhuollon tutkimukseen (mukaan lukien hoitotyö ja valtion määräraha yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen) ja sosiaalialan tutkimukseen sekä kehittämiseen turvataan pitkäjänteisesti. **Rakennetaan Suomeen sosiaalihuollon tutkimus- ja kehittämisrakenne.**

Laaditaan **sosiaalihuollon kehittämisohjelma** ja tuodaan sosiaalihuollon palveluita vahvemmin osaksi tulevaisuuden sote-keskusta.

Laajennetaan tutkimus- ja kehittämistoimintaa osana perustyötä. (HO, 149)

Luodaan erillinen sosiaalityön tutkimusta ja sen osaamisen vahvistamista tukeva valtion rahoitus. Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimusta suuntaamalla siihen rahoitusta. (HO,155)

HO -erillisiite: Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus

Rauenneen sote-uudistuksen budjetoidun, mutta käyttämättä olevan tai valmistelusta palautuvan noin 250 miljoonan euron valmistelumäärärahan käytöstä sovittiin seuraavaa: Momentin 28.70.05 määrärahan käytöstä valmistellaan valtiovaraministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön sekä tarvittaessa muiden ministeriöiden yhteinen esitys hallituskauden ensimmäiseen JTS:ään ja tuleviin lisätalousarvioesityksiin.

Samassa yhteydessä arvioidaan mahdollinen päällekkäisyys muun sote-sisältöuudistamisen kanssa.

Valmistelumäärärahaa voidaan käyttää tietojärjestelmien yhteensovittamiseen, valtakunnalliseen ICT-valmisteluun, tuottavuutta edistäviin toimenpiteisiin ja muuhun sote- ja pelastustoimen kehittämistyön rahoitukseen. Tästä 250 miljoonan euron rahoituksesta osoitetaan **sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimukseen** 4 000 000 €.

Perustason palveluiden saatavuuden parantaminen tulevaisuuden sotekeskuksissa

Varmistetaan, että perusterveydenhuolto ja sosiaalipalvelut ovat jokaisen saavutettavissa oikea-aikaisesti ja laadukkaasti. Otetaan huomioon tuottajakentän monipuolisuus ja lähipalveluiden saavutettavuus. **Käynnistetään tulevaisuuden sote-keskusten kehittämisohjelma.**

Ohjelma nivoutuu yhteen sote-rakennuudistuksen valmistelun ja toimeenpanon kanssa. **Kehittämisohjelman** tarkoituksena on myös vahvistaa kansalaisten luottamusta julkisesti järjestettyihin sote-palveluihin. (HO, 149)

Jaetaan tehtäviä yhä laajemmin eri ammattiryhmien välillä. **Moniammatillisten tiimien käyttö ja työnjaon kehittäminen** takaavat hoidon jatkuvuuden ja vaikuttavuuden, palvelujen sujuvuuden ja kustannusten hallinnan.

LAAJEMPI KOOSTE HALLITUSOHJELMASTA:

Sote -valmistelutyön tulosten hyödyntäminen ja määrärahojen käyttö

- Päättyneen maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelutyön tuloksia hyödynnetään mahdollisimman laajasti. Valtion, maakuntien liittojen ja kuntien sekä yksityisten toimijoiden ja järjestöjen välisiä yhteistyökokeiluja edistetään vapaaehtoisuuden pohjalta ja niille selvitetään uusia rahoitusmalleja. (HO, 102)
- Rauenneen sote-uudistuksen budjetoidun, mutta käyttämättä olevan tai valmistelusta palautuvan noin 250 miljoonan euron valmistelumäärärahan käytöstä sovittiin seuraavaa: Momentin 28.70.05 määrärahan käytöstä valmistellaan valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön sekä tarvittaessa muiden ministeriöiden yhteinen esitys hallituskauden ensimmäiseen JTS:ään ja tuleviin lisätalousarvioesityksiin.
- Samassa yhteydessä arvioidaan mahdollinen päällekkäisyys muun sote-sisältöuudistamisen kanssa. Valmistelumäärärahaa voidaan käyttää tietojärjestelmien yhteensovittamiseen, valtakunnalliseen ICT-valmisteluun, tuottavuutta edistäviin toimenpiteisiin ja muuhun sote- ja pelastustoimen kehittämistyön rahoitukseen. Tästä 250 miljoonan euron rahoituksesta osoitetaan **sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimukseen neljä miljoonaa euroa**.
- Uudistus tarvitsee tuekseen toimivat tietojärjestelmä- ja tiedonhallintajärjestelmät sekä kattavan tietopohjan ja yhtenäisen tavan raportoida. Tietojärjestelmien yhteensovittaminen, ICT-valmistelu ja muu sote-kehittämistyön rahoitus turvataan siirtymävaiheen aikana.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistus

- Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksen keskeisinä tavoitteina on kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille, parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.
- Palvelujärjestelmän haasteet ovat erilaisia eri puolilla maamme. Väestöä menettävillä, ikääntyvillä alueilla sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuudessa on ongelmia. Muun muassa pääkaupunkiseudulla väestönkasvu ja maahanmuuttajien määrän kasvu aiheuttavat haasteita sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon **toiminnan painopistettä siirretään perustason palveluihin ja ennaltaehkäisevään** toimintaan. Palvelut ovat yhteensovitettuja, hoitoketjut ovat sujuvia ja ihmiset saavat tarpeenmukaiset ja vaikuttavat palvelut oikea-aikaisesti.
- **Sosiaali- ja terveydenhuollon** uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään maakuntien tehtäväksi. Itsehallinnollisia maakuntia on 18. Maakuntien toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta säädetään erillisellä lailla. Alueiden päätöksenteosta vastaavat suorilla vaaleilla valitut valtuutetut. Asukkaiden osallisuutta ja käyttäjädemokratiaa vahvistetaan.
- Mahdollisuus käyttää palveluita yli maakuntarajojen säilytetään. Maakunnat tekevät yhteistyötä keskenään. Erityistason palveluiden turvaamiseksi muodostetaan viisi yhteistoiminta- aluetta. Alueet pohjautuvat voimassaoleviin erityisvastuualueisiin (erva).
- Maakunnat tuottavat palvelut pääosin julkisina palveluina. Yksityinen ja kolmas sektori toimivat täydentävinä palveluiden tuottajina.
- Sosiaali- ja terveyspalveluiden vaikuttavuutta ja tuottavuutta parannetaan, palveluiden kustannusten nousua hillitään ja niiden läpinäkyvyyttä ja avoimuutta lisätään. (HO 151-152)

Palvelujärjestelmän kehittäminen ja käynnistettävät uudistushankkeet

- *Voimavarat terveydenhuollon tutkimukseen (mukaan lukien hoitotyö ja valtion määräraha yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen) ja sosiaalialan tutkimukseen sekä kehittämiseen turvataan pitkäjänteisesti.*
- **Rakennetaan Suomeen sosiaalihuollon tutkimus- ja kehittämisrakenne.** (HO, 150)

Uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden työnjakoa ja toimintatapoja:

- Jaetaan tehtäviä yhä laajemmin eri ammattiryhmien välillä. **Moniammatillisten tiimien käyttö ja työnjaon kehittäminen** takaavat hoidon jatkuvuuden ja vaikuttavuuden, palvelujen sujuvuuden ja kustannusten hallinnan. (HO, 149)
- Laaditaan **sosiaalihuollon kehittämisohjelma** ja tuodaan sosiaalihuollon palveluita vahvemmin osaksi tulevaisuuden sote-keskusta. (HO, 149)
- Asiakaskeskeisyys on tulevien keskusten ytimessä. Hyvää johtamista sekä henkilökunnan ammattitaidon kehittymistä ja työhyvinvointia tuetaan. **Laajennetaan tutkimus- ja kehittämistoimintaa osana perustyötä.**
- Asiakaslähtöisyyttä parannetaan lisäämällä viikonloppu- ja iltavastaanottoja sekä matalan kynnyksen palvelupisteitä.

- Otetaan käyttöön **digitaalisia ja mobiileja palveluratkaisuja**.
- Varmistetaan tietovarantojen parempi käyttö sekä kehitetään tietojärjestelmiä. (HO ,149)

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden parantaminen ja perustason palveluiden saatavuuden parantaminen tulevaisuuden sotekeskuksissa

- Varmistetaan, että perusterveydenhuolto ja sosiaalipalvelut ovat jokaisen saavutettavissa oikea-aikaisesti ja laadukkaasti. Otetaan huomioon tuottajakentän monipuolisuus ja lähipalveluiden saavutettavuus. **Käynnistetään tulevaisuuden sote-keskusten kehittämishjelma**.
- Ohjelma nivoutuu yhteen sote-rakennemuutoksen valmistelun ja toimeenpanon kanssa. **Kehittämishjelman** tarkoituksena on myös vahvistaa kansalaisten luottamusta julkisesti järjestettyihin sote-palveluihin.
- Kehittämällä moniammatillisia sosiaali- ja terveyskeskuksia, joissa hyödynnetään digitalisointia sekä tuodaan vastaanotto toimintaan uudella työnjaolla eri ammattilaisten työpanosta ja erityistason konsultaatioita (HO, 149)

Hyvinvoinnin ja terveyden - sekä lapsi- ja perheystävällisyyden edistäminen

- **Päätösten hyvinvointi- ja terveysvaikutukset** arvioidaan kattavasti
- **Päivitetään päihdestrategia** ehkäisevän työn edistämiseksi sekä päihdepalvelujen kokonaisuuden yhteensovittamiseksi.
- Laaditaan aiempaa valmistelua hyödyntäen **mielenterveysstrategia**, joka näkee mielenterveyden pääomana, turvaa mielenterveysoikeudet ja -palvelut, linkittää ne olemassa oleviin rakenteisiin, ehkäisee itsemurhia ja vahvistaa ammattilaisten osaamista. Samalla uudistetaan mielenterveys- ja päihdelainsäädäntö.
- Lisätään matalan kynnyksen elintapaohjausta ja ennaltaehkäiseviä toimia. Vähennetään riippuvuuksia (ml. pelihaittojen ehkäisy). (HO, 143)
- Vahvistetaan **sote-järjestöjen** toiminnan edellytyksiä sekä tuetaan järjestölähtöisen työn uudistamista ja monimuotoisuutta. (HO, 144)
- **Lapsiperhestrategialla** kohti lapsi- ja perhemyönteistä ja yhdenvertaista Suomea. Strategia perustuu tietoon ja tutkimukseen sekä edistää lapsenoikeuksien sopimuksen toimeenpanoa. Yhteisiin tavoitteisiin suunnataan hallinnon ja päätöksenteon lapsenoikeusperusteisuutta sekä palveluiden ja tukien lapsi- ja perhelähtöisyyttä yli hallinnonalarajojen edistävien toimien. Hallitus sitoutuu arvioimaan päätösten lapsivaikutuksia, edistämään **lapsibudjetointia, lasten hyvinvoinnin tietopohjan vahvistamista sekä lasten ja nuorten osallisuutta**. (HO, 145).
- Strategian tavoitteisiin sitoutetaan valtion ohella myös muut julkiset toimijat, etenkin kunnat ja kuntayhtymät, korkeakoulut ja opetuksen järjestäjät, järjestöt, seurakunnat sekä elinkeinoelämä. Valmistelussa hyödynnetään esimerkiksi Lapsen aika 2040 -raporttia. (HO, 144)

Lapsiperheiden palveluiden parantaminen ja toimeentulon turvaaminen sekä lastensuojelu

- Lapsiperheiden tukemiseksi toteutetaan hyvinvointia edistäviä sekä ongelmia ehkäiseviä ja korjaavia toimia. Madalletaan lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden saamisen kynnystä, parannetaan oikea-aikaisuutta ja saatavuutta osana peruspalveluja. Tiivistetään niiden yhteyttä olemassa oleviin lasten ja perheiden palveluihin ja muihin palvelurakenteisiin.
- Turvataan alaikäisten päihdetyön palvelut alueellisesti ja kielellisesti. Tiivistetään eri hallinnonalojen yhteistyötä ja turvataan tiedonkulku.
- **Jatketaan lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa**. Levitetään perhekeskustoimintamallia ja kehitetään neuvoloita. Vahvistetaan parisuhdetyötä ja vanhemmuuden tukea esimerkiksi kasvatus- ja perheneuvolapalveluita parantamalla. Vahvistetaan sosiaalihuoltolain mukaisia perheiden ennaltaehkäiseviä palveluita ja helpotetaan perheiden kotipalvelun saamis- ja myöntämisedellytyksiä.
- Lastensuojelu yksin ei pysty vastaamaan paljon tukea tarvitsevien lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin. Turvataan erityistä tukea tarvitsevien moniammatilliset palvelut ja ja levitetään eri alojen ammattilaisten yhteistyöhön perustuvaa tiimimallia. (n. 50 milj€?) (HO 145)
- **Kehitetään lastensuojelun jälkihuoltoa**. Annetaan nuorelle riittävä tuki matkalla aikuisuuteen. **Lisätään turvakotipalveluiden saatavuutta (HO 146)**

Demokratia, osallisuus ja luottamus yhteiskunnan instituutioihin

vahvistuvat----> syrjäytymisen ehkäisy, aikuissosiaalityö/vammaiset ja ikäihmiset

- Syrjäytyneiden tai syrjäytymisvaarassa olevien henkilöiden avunsaantia tehostetaan viranomaisten valista palveluun ohjaamista kehittämällä. Syrjäytymisriskin tunnistamista kehitetään ja mahdollistetaan varhaisen puuttumisen malli, kun useampi syrjäytymisindikaattori täyttyy. (HO 143)

- Kuulemiskäytäntöjä ja vaikutusten arviointia parannetaan sekä lisätään kansalaisyhteiskuntaan liittyvää osaamista hallinnossa. (HO, 79) Köyhyys- ja syrjäytymisriski koskettaa ihmisiä entistä laajemmin. Hallitus puuttuu tähän määrätietoisesti. Erityisesti eläkeläisten ja lapsiperheiden köyhyyttä ja köyhtymistä vähennetään kehittämällä samanaikaisesti etuuksia ja palveluita.
- Tavoitteena on huolehtia kaikkien suomalaisten elintason kehityksestä ja tasaisemmasta tulonjaosta. Otetaan huomioon entistä paremmin *huono-osaisuuden riskitekijät ja huono-osaisuuden ylisukupolvisuus*.
- Kohdennetaan vaikuttavia palveluita riskiryhmille **aikuissoosiaalityötä kehittämällä. (HO, 143)**
- Aktiivisilla toimilla kohti korkeaa työllisyyttä: **Nuorten työllisyyden tukeminen, Osatyökykyiset ja erityistä tukea tarvitsevat, Kehitetään välityömarkkinoita, Kuntouttavan työtoiminnan järjestelmä (sosiaalinen kuntoutus) (HO, 131).**
- Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaan pääteemaksi **nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen (HO,179)**
- **Vammaisten ihmisten yksilöllisten tarpeiden parempi huomioon ottaminen toteutetaan osana vammaispalvelulain uudistusta. Samalla kokeillaan kehitysvammaisten henkilökohtaisia budjetteja. Kokeilujen yhteydessä arvioidaan myös lainsäädännön muutostarpeet. (HO, 142)**
- Laaditaan **poikkihallinnollinen ikäohjelma** yhteistyössä eri ministeriöiden, kuntien, kolmannen sektorin ja muiden tahojen kanssa. (HO 144)

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja johtamisen kehittäminen edellyttää tutkittua tietoa ja tiedolla johtamista

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö on tiiviisti mukana uudistuksen valmistelussa ja palveluiden kehittämisessä.
- Sosiaalipalveluiden ja terveydenhuollon sekä perus- ja erityistason palveluiden yhteensovittaminen eli integraatio... eri ammattiryhmien välinen yhteistyö on saumatonta, jotta palvelut eivät pirstoudu ja alueilla on edellytykset ja kannuste suunnitella palveluja kokonaisuutena.
- Palveluiden yhteensovittamisen tavoitteena on yhtenäiset palveluketjut ja erityisesti paljon palveluja tarvitsevien ihmisten hoidon ja hoivan kehittäminen.
- Perustason sosiaali- ja terveyspalvelut tuotetaan lähellä ihmistä. Kotiin vietäviä palveluja lisätään jatkamalla **digitaalisten ja etäpalveluiden kehittämistä** tavoitteena palveluiden saavutettavuuden parantaminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietopohja yhtenäistetään palveluiden laadun parantamiseksi ja kehittämiseksi.
- Rakennetaan **digitalisaation** edistämisen ohjelma, jonka myötä julkiset palvelut on oltava kansalaisten ja yritysten digitaalisesti saatavilla vuoteen 2023 mennessä. (HO, 153)
- Maakuntien ja kuntien välisellä yhteistyöllä tuetaan erityisesti lasten ja nuorten, ikääntyneiden, haavoittuvassa asemassa olevien ja paljon palveluja tarvitsevien ihmisten hyvinvointia. Palveluiden avulla vahvistetaan eri-ikäisten **ihmisten kykyä huolehtia omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään.**

Rahoitus sosiaalityön tutkimukseen ja integraatiotutkimuksen vahvistaminen

- Luodaan erillinen sosiaalityön tutkimusta ja sen osaamisen vahvistamista tukeva valtion rahoitus.
- Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiotutkimusta suuntaamalla siihen rahoitusta. (HO, 154)

Sosiaaliturvan uudistaminen –eriarvoisuuden vähentäminen: Etuuksien ja palveluiden yhteensovittamista parannetaan seuraavasti:

- Parannetaan palveluiden oikea-aikaisuutta. Palveluiden ja resurssien oikea kohdentaminen tulee toteuttaa osana vaikuttavaa sosiaaliturvan uudistusta.
- Tehdään tarvittavat muutokset lainsäädäntöön ja käytänteisiin Kelan ja kuntien yhteistyön parantamiseksi, jotta **sosiaalityön tarpeiden tunnistaminen, asiakkaan ohjaus ja henkilökohtainen palvelu** vaikeimmassa asemassa olevilla toteutuisivat.
- Kehitetään tulonsiirtoihin liittyviä palveluja osallistavaan ja ennaltaehkäisevään suuntaan.
- Hyödynnetään **monitoimijaista työtettä, etsivää työtä ja yhteistyötä.**
- Johtamista ja yhteistyörakenteita uudistetaan.
- **Ehkäisevän toimeentulotuen** käyttöä suunnitelmallisen **sosiaalityön ja etenkin lastensuojelun välineenä** tulee edelleen vahvistaa laatimalla **valtakunnalliset kriteerit** sen myöntämiselle.
- **Digitalisaation** keinoja hyödynnetään nykyistä merkittävästi enemmän palvelutarpeessa olevien varhaisen tukemisen ja yhteisasiakkuuden tehokkaan hoitamisen tueksi.
- Varmistetaan, että kielelliset oikeudet ja saavutettavuus toteutuvat. (HO, 159)

TKI

- Laaditaan pitkän aikavälin suunnitelma, jonka avulla TKI-toimintaympäristö paranee, ja sitä kautta yksityisten ja julkisten investointien ja rahoituksen tasossa tavoitellaan 4 % bruttokansantuoteosuutta.

- Luodaan nykyisten toimintamallien pohjalta edellytyksiä eri puolilla Suomea toimiville **korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten** muodostamille **osaamiskeskittymille**.
- Vahvistetaan **myös ammatillista osaamisketjua korostamalla ammattikorkeakoulujen, oppilaitosten ja pk-yritysten** merkitystä suomalaisessa TKI-järjestelmässä.
- Innovaatio- ja tutkimuspolitiikan hallinnonrajat ylittävää koordinaatiota ja johtamista on vahvistettava läpi valtionhallinnon.
- Edistetään Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten sekä kotimaisten yritysten tutkimus- ja kehitystoiminnan sijoitusmaana.
- Vahvistetaan suomalaisen tutkimus- ja tiedeyhteisön kansainvälistä kilpailukykyä ja vetovoimaa panostamalla tutkimusympäristöihin ja tutkimusinfrastruktuureihin. (HO, 169)